

תקופתנו בהארט המקורות

"האני אשכיר ולא אוליד" (ישעיה סו) "... כלומר, שמא אתחיל בדבר ולא אוכל לגמור" (רש"י).

עצמאות לישראל

מגביות ושילומים, הפרחת שממות וקיבוץ גלויות, כל אלו יצרו באומה דמוי כאילו האומה בהצלחותיה הגשמיות הגיעה לסוף מטרותיה.

ככל שקרבה המדינה לשלב הפותח במלחמת ששת הימים, כך הלכה והעמיקה בה תרדמת החזון. מדינת ישראל סמוך ל- מלחמת ששת הימים הגיעה לשפל יחסיה עם ארץ ישראל, רבבות ירדו מן הארץ בגלל סיבות של מה בכך; בחוצות נשמעו הלצות על "מסיבת סיום למדינה" וכדומה. בקרב הנהגת המדינה ואזרחיה היתה הס- כמה לוותר על שטחי המולדת שממזרח ל"קו הירוק" של שביתת הנשק רבים השלימו עם העובדה כי ירושלים שבין החומות, הכותל והר הבית אשר בתוכו, כל אלו כאילו לא שלנו הם.

אין ספק, כי אילו גאולתם של ישראל היתה פרי מעשינו בלבד, עדיין היינו יושבים בישראל — הקטנה של תשכ"ז, כשם שאילו בממסד של המדינה היה תלוי הדבר, כי אז מזמן רב היינו מחזירים שטחי ארצנו הקדושה לידים נכריות. ברם כל החודר לעומקם של הדברים חש, ומיום ליום רואה ביתר בהירות, כי גם אם אנו פועלים ובונינו את מדינתנו בא"י, מייצבים כלכלה ומחשלים צבא, מגבשים מדיניות

הקמתה של מדינת ישראל היוותה שלב מכריע במפעל התחיה היהודית. המהר"ל מפראג (נצח ישראל פרק א) מגדיר את העצמאות המדינית כחלק מהתנאים הטבעיים הדרושים לאומה הישראלית, וב- העדר עצמאות זו נמצאת האומה במצב בלתי טבעי: "מקומם הראוי להם (לישראל) לפי סדר המציאות להיותם בארץ ישראל ברשות עצמם, ולא ברשות אחר". ובגלות אין זה מקומם הראוי להם, לפי "שה' יתברך סדר כל אומה במקומה הראוי לה וסדר את ישראל במקום הראוי להם שהוא ארץ ישראל, והגלות מן מקומם הוא שנוי ויציאה לגמרי" (ועיין כנ"ל בדברי סופרים, לרבי צדוק הכהן, אות יד).

העצמאות המדינית בחלק משטחה של א"י משנת תש"ח, הקנתה לאומה חופש פעולה, להפריח שממות, לקבץ מליוני אחים למור- לדתם, ליישב את מרבית שטחי המדינה, וכך הגיע הישוב היהודי במדינת ישראל הקטנה, להשגים מרשימים במסכת העשייה של התחיה היהודית בא"י. אולם במקביל להשגים אלו, חלה תרדמה בחזון ובאידי- אלים של רעיון התחיה, שליוו את הישוב היהודי קודם הקמת המדינה.

חתימת הסכמי שביתת הנשק לאחר מלחמת השחרור, הזרמת סכומים עצומים מכספי

הרב יעקב פילבר

כל אלו רק סיעו לתוצאות המופלאות של הנצחון.

הנצחון הצבאי אינו הפלא הבלעדי של המלחמה. לא פחות מופלא ממנו הוא המהלך העליון אשר כפה עלינו לצאת ולשחרר את ארצנו הכבושה. בעוד אנו רוממות השלום בגרונו, מכריזים הכרזות אין סוף, כי מסתפקים אנו במולדת קטועה, (ועד היום דוגלת הנהגת המדינה בדעה זו) ולפתע באה הכבדת לב אויבנו, המאלצת אותנו לצאת ולבטל את הגבול המדומה אשר נכפה על אדמותיה של א"י. זכורה לנו הפגזתו של צבא ירדן את ירושלים העברית, ואנו מתאפקים, סופגים בהבנה את הפגזים, שולחים שדר למלך האביון ומפצירים בו כי יחדל מלשחק באש, תוך הבטחה מפורשת כי כל רע לא יאונה לו. ברם במרומים היתה החלטה אחרת, וצדקה עושה הקב"ה עם ישראל, והוא מכביד את לב חוסיין "כי הקשה ה' אלקינו את רוחו [של סיחון = חוסיין] ואימץ את לבבו, למען תתו בידך כיום הזה" (דברים ב ל).

(אגב חשבוננו עם חוסיין טרם תם. נזכור נא את הכתוב בספר ירמיה (פרק מט) : "לבני עמון, כה אמר ה', הבנים אין לישראל, אם יורש אין לו, מדוע ירש מלכם את גד ועמו בעריו ישב, לכן הגה ימים באים נאם ה', והשמעתי אל רבת בני עמון תרועת מלחמה, והיתה לתל שממה, ובגותיה באש תצתנה, וירש ישראל את ירשיו, אמר ה'").

לאחר המלחמה

המערבית, כמבואר בספר יואל (פרק ד) : "וקבצתי את כל-הגויים, והורדתי את עמק יהושפט ונשפטי עמם שם, על עמי ונחלתי ישראל אשר פזרו בגויים, ואת

ומשחקים את משחק הדפלומטיה והפולטיקה, לא אלו בלבד הם הקובעים את מהלך העניינים. מעל ומעבר למעשינו קיים כח אלקי, המרחף מעל כל אלו ומכריח אותנו להתקדם, בהתאם לתכנית האלקית לקראת גאולתנו השלימה. וכך מבואר במדרש : "אני ישנה מן הגאולה והקב"ה ער לגאלנו" (שהש"ר).

בהבחנה זו ניתן להבין את התרחשות מלחמת ששת הימים דוקא בשיא של שפל. כאשר קדרות וערפל ירדו על עתידה של המדינה, ואז באה ההשגחה העליונה והקפיצה את מפעל התחיה לשלב חדש.

עדיין זכורים לנו החרדה והפחד אשר אחזו את תושבי המדינה בימי הכוננות שקדמו למלחמה, תופעה המוזכרת בפסיקתא (רבתי פל"ו) : "... וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומרים, להיכן נלך ולהיכן נבוא, ואומר להם הקב"ה, בני אל תתיראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם, מפני מה אתם מתיראים, אל תתיראו, הגיע זמן גאולתכם!".

"כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם" נתגלה למפרע במלוא תקפו בערב מלחמת ששת הימים. כל פעולה או מחדל, אשר בשעתו הטילו חרדה על העם, נהפכו לבסוף לטובה. ריכוזי הכוחות המצריים בסניני, גירוש כוח האו"ם, סגירת המיצרים, ברית ירדן ומצרים, שוטטותו של שר החוץ בפתחיהם של ראשי מדינות, בגידתו של נשיא צרפת, גמגומו של אשכול, וכדומה,

המלחמה תמה, ועמה מרתבים משוחררים של שטחי מולדת. ברם הנהגת המדינה לא ירדה למשמעותו האמיתי של הנצחון, שהוא הסרת חרפת חלוקת של ארץ ישראל

ארצי חלקו... וידעתם כי אני ה' אלקיכם שכן בציון הר קדשי, והיתה ירושלים קדש, וזרים לא יעברו בה עוד".

כחדשיים ומחצה לאחר המלחמה, נפגשה בביתו של הרב שאר ישוב כהן, קבוצת אברכים מיישיבת מרכז-הרב, עם מנהיג המפד"ל דאז השר שפירא ז"ל, ויבל"א ד"ר יצחק רפאל, במטרה להביא בפניהם את קריאת "לא תגורו!" של ראש ישיבתם. בפגישה זו דברו הצעירים (שרובם השתתפו בגופם בשחרור הארץ) באמונה לוחטת, על הצורך להקים ומיד התנהלויות בכל שטחי א"י, וכן על איסור דאורייתא לסגת ולהפקיר ביד זרים את אדמותיה של ארץ ישראל. ה"ל לא רק שלא עודדו את הצעירים (אשר חלק מהם היו לאחר מכן מראשוני המתנחלים בחברון ובכפר עציון), אלא בדברי תשובתם התייחסו אליהם כתמימים התלושים מן המציאות ובמיוחד ממצבה הבינ-לאומי של מדינת ישראל. בדברים מפחידים על לחץ בין לאומי, ואבדן ידיים באומות העולם, אף ניסו לצננם מהתלהבותם אשר לדעתם היא יפה כשלעצמה אך נראית כבלתי ריאלית. באותה פגישה קם אחד האברכים ואמר: לא את כבודה של ארץ ישראל באתי לבקש. מאמין אני באמונה שלימה, כי אם הקב"ה נתן לנו בנסים גלויים את הארץ, שוב לא יוציאנה מידינו, "דלא עביד קב"ה ניסא לשקרא" (עיינן אגרות הראיה תקלא). ע"כ שלמותה של א"י אינה בתחום החלטתה של ממשלת ישראל. ואם כך, תשאלוני, מדוע באתי לפגישה זו, אשר מטרתה המוצהרת היא להסביר ולשכנע את נציגינו בממשלה לעמוד איתנים לקראת הבאות? אכן צודקים אתם; שונה היא מטרת בואי, לא את כבודה של א"י "ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד...".

אלא את כבודו של הצבור הדתי באתי

לבקש. אם בשעה גדולה זו יעמדו נציגינו מנגד לארץ הקדושה, ברפיונם יסכימו להפקירים ביד זרים, ירשם דבר זה ככתם לדורות. אנו העוסקים בחינוכו של הדור הצעיר, מה נענה לתלמידינו-חניכינו, אשר אנו מרבים לחנכם לאהבת הארץ ומצוות-ישובה, כאשר יראו את מנהיגי של הצבור הדתי מתנכרים לשלמותה של הארץ ונותנים ידם להפקרת אדמותיה של ארץ ישראל.

מאז עברו כבר כמה שנים, והזמן הוכיח כי דוקא אמונתם התמימה של קבוצת האברכים היא שעמדה במבחן המציאות. כמה נסיונות עשתה ועושה ממשלת ישראל, ע"מ "להחזיר" לערבים תמורת "שלום" שטחים מא"י המערבית, ואין לאל-ידיה. כאשר המציאות העכשווית שלנו אינה פועלת לפי חוקים של פוליטיקאים מלומדים ומנוסים, השואבים את הערכת המצב עפ"י הנראה לעין האנושית, שלא בצמידות להזכרתם של חז"ל על סדר גאולתם של ישראל ("...ועיני החול של האדם כהות הנה, ועל כן בשום אספקלריה חקרנית אי אפשר להגיע לרום רז חבוי זה, אבל צריכים לדעת כי ישועתם של ישראל היא תמיד ישועת ה'") (אורות עמ' לח).

בספר "קול התור" (המיוחס לגר"א ואשר גדפס לראשונה סמוך להקמתה של מדינת ישראל) מובא: "לדעת מראש כי ארץ ישראל גקנית ביסורים, אבל בזה היא גקנית ממש, עקבות משיחא באות בהפ" רעות ומכשולים מצד שרו של עשו (הגויים) ומצד שר הערב רב (עיינן באבן שלמה להגר"א קנד)... אך מעז יצא מתוק ופועל ידינו ירצה ה', ולכן חלילה לנו לפגת אחר במשהו אם יהיה ח"ו איזה קושי, איזה מכשלה בדרך עבודתנו, ולהיות בטוחים כי דוקא ממנה יעקב יושע, ומן המיצר נגיע למרתבה".

ההיסוסים וסיבותיהם

אנשי המעמסה, עסקני מפלגות, אשר יתכן ולדידם תהליך שיבת ציון ראשיתו בהקמת דגניה וסופו במפעל מוביל המים הארצי. אין להתפלא אם באסכולה זו נמדדת אדמתה של חברון לפי טיב הגפנים הגדלים בה, וע"כ בחשבון של כדאיות יאמרו לך כי שטחים נוספים אינם כדאיים, באשר הם מהווים מעמסת יתר לכלכלת המשק הישראלי.

אנשי חרדה, מהם טובים ושלמים, אלא שאת ילדותם עברו כמיעוט נרדף בארצות נכר. האימה מפני הגוי מלווה אותם בתת-הכרתם מילדותם, והיא מהווה רקע בלתי מודע להחלטותיהם בהווה. ולא בכדי היא העובדא כי חסידיה הנלהבים של ארץ ישראל השלימה הם ילידי הארץ. ואלו המוכנים לוותר עליה מחמת פחד הם ברובם בני חוצה לארץ.

"הגלות — כותב הרב קוק זצ"ל — לא היתה יכולה להוציא אל הפועל טפוסים שלמים, לא המון גבור, כי הלא מקול עלה נידף מוכרח הוא להיות נרעד... כעת הקיץ הקץ, ביאה שלישית החלה". דברים אלו ממש מובאים בדברי הראב"ד בפירושו למסכת עדיות (פ"ח מ"ז) על דברי המשנה: "... וחכמים אומרים [אליהו בא] לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום ביניהם, שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" — וכתב שם הראב"ד — "וחכמים אומרים לעשות שלום לישראל מן האומות ולבשר אותם על ביאת הגואל, וזה יום אחד לפני ביאת המשיח... כלומר לב האבות והבנים אשר נפל מורך מפחד וברחו אלה פה ואלה פה מפני צרותם, ישוב אותו היום [העם] לגבורתו, וישבו אלה את אלה, ויתנחמו זה בזה", ועיין

המלחמה ותוצאותיה, עוררו מחדש בעם היושב בציון, את אהבת הקדומים לארץ ישראל. אילו קמה אז וכיום, תנועה ממלכתית עם כלים ממלכתיים (כדוגמת הקמת ערד, כרמיאל וכדומה) לשובם מחדש של השטחים שנגאלו, אין ספק כי רבבות של צעירים, מכל החוגים היו קמים ומיישבים את הארץ המצפה לבניה בוגיה. השסתום, למניעת התנחלויות במרכז יהודה והשומרון, פועל מלמעלה. אישי צבור ופוליטיקאים מונעים את הגשמת שאיפת הדורות, גם אם באופן רשמי מנמקים זאת בכמיהה לשלום, למרות שכל בר-דעת יודע שהפרטגרים שלנו לשלום הם הערבים, שהשלום אתם אינו גראה אפילו באופק המציאותי (ינתנו לדבר הסברים שונים, אין ספק שהסיבה העיקרית לקשיחותם של הערבים היא מעצת ה' אשר מאלצת אותנו להחזיק, ולאט לאט אף ליישב, את אדמותיה המשוחררות של ארץ ישראל).

שלש הן הסיבות, מדוע עומדים חוגים שונים בצבור הישראלי, מנגד לשובה של א"י המשוחררת: א. תדמית; ב. מעמסה; ג. חרדה לעתיד.

אנשי התדמית, הם אנשים המנוערים מאמונה, ותלושים משרשיות יהודית מקוריית, הם הקופצים בראש בכל מאבק נגד צביונה היהודי של המדינה. מאידך הם פוזלים לכל מה שקרוי בעולם "מתקדם", החרדים לבקורת של השמאל, חדש או ישן, יותר מאשר לבטחון קיומו של עם; יהודים אלו טרם למדו לקח, כי למרות מאמצנו להראות קבל תבל ומלואה את צדקת מאבקנו, את טוהר נשקנו ואת ליברליות שלטוננו, כל אלו לא הועילו לצבועים שבשונאי ישראל מבין האומות, המוכנים למרות הכל להשמיץ את שמנו.

עוד באבן עזרא שמות פרק יד פסוק יג בענין זה ודוק. התרופה לתסביך התדמית היא בשיבה למקוריות יהודית. ההתעלות מחשבונות של מעמסה וכדאיות ביחס לא"י, היא בהעמקת

חיבת הארץ. ברם ההשתחררות מהפחד היא בהכרת התקופה בה אנו חיים, עפ"י מקורות הז"ל במדרשים ובספרי הראשונים והאחרונים.

ישוב הארץ סימן מובהק לגאולה

לפני כמאה שנה, פירסם האדמו"ר מפילוב (נכדו של הרבי מנדל מקוצק) את ספרו "שלום ירושלים" ובו הוא מספר: "בימי שחרותי היו יושבים זקנים וישישים זי"ע, והיו מספרים בענין ארץ-ישראל, אמר אחד מהם, כי האדמו"ר הקדוש רבי שמחה בונם מפשיסחא שאל את הסובבים אותו בעת החל השר משה מונטוורי להתגדל ולהתפרסם בעולם, מדוע לא יקנה השר הזה את ארצנו מיד התורכים. שאל את הרבי אחד מתלמידיו המיוחדים, מה יעשו בה אם יקנה את הארץ והרי לא נפקדנו מפי ה' יתברך לעלות ולשוב ארצה ברחמים. ענהו הרבי, אל תאמרו כן, אם רק תצא הארץ מידם ותבוא לידם של ישראל, קרובה קרובה לנו הישועה לבא, ותקומה טובה תהיה לנו במהרה בימינו אמנ".

לידם, תקומה טובה תהיה לנו בע"ה שיצמיח ישועה בקרוב, אמנ!". בספרו "מתכבי החפץ חיים" כותב רבי אריה ליב הכהן, כי אביו החפץ-חיים האמין בכל חום לבו כי הימים הם ימי עקבתא דמשיחא, וכי בזמנים לא רחוקים יפקוד ה' את עמו וישיב את שבותם לארצם. הוא מספר שם כי בשנת תרנ"ו כאשר גורשו היהודים ממוסקבה, והתעוררה תנועה גדולה לארצנו הקדושה, אשר יסדה מושבות ונטעה כרמים ומטעים, קבל מכתב מאביו, ובו הוא מעירו על ההתעוררות הגדולה בכל פינות עמנו לעלות לארצנו, ומשער כי הימים המה ימי עקבתא דמשיחא, וכי פקד ה' את עמו ואפשר שהוא אתחלתא דקיבוץ גלויות, שהוא קודם ביאת המשיח. באגרותיו (אגרת תתעא) כותב הרב קוק וצ"ל: "כן, אתחלתא דגאולה ודאי הולכת ומופיעה לפנינו, אמנם לא מהיום (תרע"ח) התחילה הופעה זו, רק מאז התחיל הקץ המגולה להגלות, מעת אשר הרי ישראל החלו לעשות ענפים ולשאת פרי לעם ישראל אשר קרבו לבא, החלה התחלה זו — וכאן מוסיף רבינו כי לא יד אנוש היא שחוללה את פלא התחיה היהודית — ועיני כל חודר ברוח דעת, היו תמיד נשואות כי יד ה' הנהיגת כל מסיבות דורים, תפליא פלאותיה להביא את ההתחלה הזו למעלה רוממה יותר, והפלא הזה [של האתחלתא דגאולה] קם ויתא בימינו לעינינו, לא ע"י מעשה אדם ותחבולותיו, כי אם ע"י מפלאות

באותו מעמד בו סופרו דברי הרבי מפשיסחא נכח אף הרבי מאלכסנדר שאמר: "אם בדור שלפנינו, שהיו גדולים וקדושים, גאוני ארץ אשר לבם בתורתנו הקדושה, ואעפ"כ היו מיחלים כי תבוא תשועה ע"י השר מנטופיורי, אשר כידוע לא היה עוסק כל הימים בתורה ובעבודה, מה נאמר ומה נדבר אנו בדור יתום כזה, אין לנו לדקדק ממי תבוא הישועה, אלא אם יפדה את ארצנו מידם, יהיה מי שיהיה, רק מנשמתן של ישראל המה, יעזרם ה' ויחזק ויאמץ את ידיהם שתבוא ארצנו מהרה

ה ר ב י ע ק ב פ י ל ב ר

תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה, ואשר היתה נושבת מעולם, והיא עתה חריבה מאין כמוה, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם."

אכן, כאשר מתבוננים בהסטוריה של א"י רואים עובדה מופלאה, למרות שהארץ עמדה במרכזן של דתות הנצרות והאסלם, אשר שלטו על מדינות רבות, ולמרות נסיונותיהן ליישב את הארץ, לא הצליחו במשך מאות שנים להקים ישובי קבע במרחבי שממות ארצנו. ולפתע, אחר קרוב לאלפים שנה, מאירה הארץ את פניה, ומתחילה לפרוח משממותיה ולשאת פרי, תופעה זו הסימן המובהק כי הוסרה קללת התוכחה בעת הגלות, "והשימותי אני את הארץ", ומכאן הוראתו של רבי אבא שאין לך קץ מגולה מזה.

תמים דעים, "בעל מלחמות ומצמיח ישו-עות", ודאי קול דודי דופק! "

הדברים הנ"ל מבוססים על אמרתו של רבי אבא במסכת סנהדרין (צח ע"א): "אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר, ואתם הרי ישראל ענפיכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבא". ופרש"י שם: "כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה, אז יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה מזה". והדבר טעון ביאור, מדוע דוקא פריחתה של ארץ ישראל הוא הסימן המובהק לגאולת ישראל?

הדברים מתבארים עפ"י דברי הרמב"ן בפירושו לתורה (ויקרא כו טז) שכתב: "...וכן מה שאמר בכאן 'ושממו עליה אויבכם' היא בשורה טובה מבשרת בכל הגלויות, שאין ארצנו מקבלת את אויבנו, וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו, כי לא

א ר ב ע ת ה מ צ ב י מ ל פ י ה ר מ ח " ל

הנה יש תורה, ועל כן — אע"פ שאנחנו בגלות — לא יקרא זמן של תהוה, כי יש תורה שכבר נתנה לנו התורה מן השמים, והיא עתה בידינו לעולם ולעולמי עולמים, ושמו של האדון ברוך הוא נודע בעמים. המצב השלישי, זמן שהקב"ה תופס ממשלה על עולמו באותות ובמופתים גלוי לכל העמים לדעת שה' אלקים בישראל, אלא שגלוי זה הנו גלוי חיצוני, מצד הפעולות והמופתים הנראים, שאם היו אותם המופתים חסרים, הרי לא היתה האמונה מתבררת, אלא שגם גלוי זה אינו תכלית הגלוי מה שהקב"ה רוצה שיהיה כבודו נגלה בעולמו. אלא התכלית הוא המצב הרביעי.

המצב הרביעי, הוא שיתגלה הקב"ה לכל בריותיו מצד הידיעה וההשגה לא מצד המופתים שיראו כבודו יתברך וישיגוהו ברבוי הדעת והחכמה, כמו שנאמר: "כי

בספרו דעת תבונות (144) מבאר הרמח"ל כי ישנם ארבעה מצבים בהם מתנהג הקב"ה בהשגחתו והנהגתו בעולם. המצב הראשון, "בהיות משפטו יתברך נסתר ואינו מתגלה לנקות הרעות מן הארץ, בזמן שהוא אין הקב"ה נודע בעולמו והוא בזמן גלות מצרים שבה היו ישראל משוקעים בעבודה ולא היתה תורה, ולא היו ישראל אומה נבדלת בחוקותיה ומצווי-תיה, ולא היו בני אדם מבינים שמו של האדון ברוך הוא כלל ועיקר, ועל כן נקראה תקופה זו "שני אלפים תוהו".

המצב השני, הוא הזמן כזמן הזה [זמנו של הרמח"ל, אשר החל עם חורבן בית שני] אשר אין נביא וחזוה ואין אתנו אותות ומופתים לחייב כל האדם להכיר גדולתו יתברך, אמנם קיים כיום איזה גלוי וידיעה מגדולתו יתברך, כי עתה

תקופתנו בהארט המקורות

השני, חושבני שלא נפריז אם נייחס לתקופתנו את המצב השלישי, כזמן "שהקב"ה תופס ממשלה על עולמו באותות ובמופתים גלוי לכל העמים שה' אלקים בישראל".

מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר". ואז לא יצטרכו אותות ומופתים אלא מצד הידיעה וההשגה. אם הרמח"ל מעיד על תקופתו כזמן המצב

עצת ה' לעולם תעמוד

היא תמיד ישועת ה', "אני והו הושיעה נא", "פדית ממצרים גוי ואלקיו". העולם רועש, ארץ כשיכור תנוע, עמים עפים בדי ריק, ישראל עומד בתוך, בתוך סערת הגלים חותר הוא אל חופו, ומתוך החלקה המעשית של בנין הארץ, יפתחו נהרות רחבי ידים לאורו של משיח, ותיקון עולם ברעיונות נצחיים (אורות עמ' לח). אין ספק שאפשר לתת הסברים רציונליים או "מדעיים" לתהליכים ומצבים שונים שנוצרו מאז המלחמה. אפשר להסביר מדוע אין הערבים חפצים בשלום עם ישראל (אנו יודעים מה היתה דמותה של מדינת ישראל אילו הסכימו הערבים לתכ-נית החלוקה בשנת תש"ז); מדוע מדרבנים הרוסים את הערבים להתמיד באיבתם לישראל; מדוע ארה"ב תומכת בישראל אעפ"י שאינה משלימה עם כבושיה, ועוד כהנה וכהנה. ברם התוצאה מכל אלו היא, שארץ ישראל ממשכה להשאר ביד ישראל. בפסיקתא רבתי (פל"ו) מובא: "אמר רבי יצחק, בזמן שמלך המשיח מתגלה, כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס מתגרה במלך ערביא, והולך מלך ערביא לאדום ליטול עצה מהם, וחוזר מלך פרס והחריב את העולם כולו, וכל העולם מתרעשים ומתבהלים... וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומרים להיכן נלך ולהיכן נבוא, ואומר להם הקב"ה: בני אל תחיראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא

המאורעות אשר נתרחשו בששת ימי המלחמה היו בבחינת "עצת ה' היא תקום", ואילו כל מה שנתרחש מאז ועד עתה הוא בבחינת "עצת ה' לעולם תעמוד". מאז שחרורה של ארץ ישראל ממערב לירדן, לא חלף כמעט יום, שלא געשה בו נסיון, בדפלומטיה או במלחמת התשה, להחזיר את הגלגל אחורנית, עמי ערב ובעלי בריתם ניסו בעזרת האו"ם, במועצת הבטחון ובכל פורום מדיני בין-לאומי, לקבל החלטה בכוון הרצוי להם, ומאום לא יצא להם מהאו"ם. העובדא הפשוטה של ארץ ישראל לעם ישראל היא חזקה ואיתנה יותר מרצונם של מדינות המונות מאות מליוני תושבים. יתירה מזו, אין אפילו מדינה אחת בעולם — לרבות ממשלת ישראל — אשר נקבע אצלה שארץ ישראל כולה צריכה להשאר ביד ישראל. וראה זה פלא, במציאות לא נוצרים תנאים או מסיבות אשר יאלצו את ישראל לסגת, ולוא במשהו, מהגבולות שנוצרו כתוצאה ממלחמת ששת הימים. מראש אמנה מובטחים אנו, כותב הרב קוק זצ"ל, הבטחה אלקית כתובה בברזל ובדם, בברית בשר וברית לשון, בברית ארץ וברית עם, כי נהרות רחבי ידים יפתחו לאורו של משיח, ועיני החול של האדם כהות הנה ועל כן בשום אספקלריה חקרנית אי אפשר להגיע לרום רז חבוי זה, אבל צריכים לדעת כי ישועתם של ישראל

הרב יעקב פילבר

וכי דבר אחד מדבריהם אזור לא ישוב ריקם, הם היודעים — כדברי הרב זצ"ל — כי "ההתחלה הזו תבוא למעלה רוממה יותר". והם הם דברי ישעיה הנביא (פרק 10): "מי שמע כזאת, מי ראה כאלה, היוחל ארץ ביום אחד, כי חלה גם ילדה ציון את בניה. האני אשביר ולא אוליד אמר ה', אם אני המוליד ועצרתני אמר אלקיד". ופרש"י שם: "האני אביא את האשה על המשבר ולא אפתח רחמה להוציא עוברת, כלומר שמא אתחיל בדבר ולא אוכל לגמור?!"

בשבילכם, מפני מה אתם מתיראים, אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם! לא כגאולה ראשונה כך גאולה אחרונה, גאולה ראשונה היה לכם צער ושיעבוד מלכויות אחריה, אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושיעבוד מלכויות אחריה".

רק קטני אמנה, המפקפקים אם אכן יד ה' היא שחוללה את מפלאות תקופתנו, או החושבים כי חלילה לא יוכל הקב"ה לגמור את אשר החל, הם הם המדברים כיום על נסיגה תמורת מי יודע מה, אך המאמין באמונה שלמה בכל האמור בדברי הנביאים,

המדינה איננה האושר היותר עליון של האדם — זה ניתן להיאמר במדינה רגילה שאינה עולה לערך יותר גדול מחברת אחריות גדולה. מה שאין כן במדינה שהיא ביסודה אידיאלית שחוקק בהיותה התוך האידיאלי היותר עליון, ומדינה זו היא מדינת ישראל יסוד כסא ה' בעולם שכל חפצה הוא שיהיה ה' אחד ושמו אחד שזהו באמת האושר היותר עליון. אמת שאושר נשגב זה צריך הוא לביאור ארוך כדי להעלות אורו בימי חשך, אבל לא מפני זה חדל מלהיות האושר היותר גדול.

הראי"ה קוק זצ"ל — "מוסר הקדש" עמ' קצא